

Kittilän kunnan ympäristönsuojeluviranomaisen valitus Pohjois-Suomen aluehallintoviraston päätöksestä (PSAVI 67/2020) koskien Kittilän kaivoksen toiminnan laajentamista ja jätevesien purkupaikan muuttamisesta

295/11.01.00/2018

RakYmplk 06.07.2020 § 84

Pohjois-Suomen aluehallintovirasto on antanut 29.5.2020 päätöksen (PSAVI 67/2020) Agnico Eagle Finland Oy:n ympäristö- ja vesilupa-asiassa koskien Kittilän kaivoksen toiminnan laajentamista ja jätevesien purkupaikan muuttamista Kittilässä. Lupapäätös on tuotu tiedoksi Kittilän kunnan ympäristönsuojeluviranomaisena toimivalle rakennus- ja ympäristölautakunnalle 17.6.2020 ja lautakunta päätti käyttää valitusoikeutta kyseisestä päätöksestä (RakYmplk 17.06.2020 § 75).

Päätöksessä aluehallintovirasto myöntää Agnico Eagle Finland Oy:lle ympäristöluvan Kittilän kaivoksen toimintaan ja sen laajentamiseen. Lupa koskee uuden purkupuutteen rakentamista ja käsiteltyjen jätevesien johtamista Loukiseen Sotkajokisuun alapuolelle sekä sen jälkeen toteutettavaa kaivoksen tuotannon laajentamista (rikastettavan malmimäärän kasvattaminen 2,0 miljoonaan tonniin vuodessa), siihen liittyvää sivukiven louhintaa, sivukiven murskaamista rakennuskäyttöön, kaivannaisjätteiden loppusijoittamista jätealueille, prosessi-, kuivatus- ja talousjätevesien käsittelyä sekä muita kaivostoimintaan liittyviä aputoimintoja.

Toiminnasta yleiselle ja yksityiselle kalatalousedulle aiheutuvien kalastoja kalastusvahinkojen vähentämiseksi määrätään kalatalousmaksu maksettavaksi Lapin ELY-keskukselle (Loukisen osalta 5000 €/vuosi ja Seurujoen osalta 3000 €/vuosi) käytettäväksi toimenpiteisiin, joilla voidaan vähentää kalastolle ja kalastukselle aiheutuvia vahinkoja, sekä kalatalousvelvoite (Seurujokeen istutetaan vuosittain 5000 yksivuotista taimen poikasta). Luvan saaja velvoitetaan maksamaan korvauksena kalataloudellisen tuoton alenemisesta vuosittain 500 € vesialueen omistajalle (Sirkan-Könkään jakokunta).

Pohjois-Suomen aluehallintoviraston päätöksen mukaan ennalta arvioiden hankkeesta ei aiheudu muuta vesistöön tai sen käyttöön kohdistuvaa korvattavaa tai toimenpitein hyvitetävää vahinkoa.

Ennakoimattoman vahingon varalta päätöksessä on annettu ohjaus, jonka mukaan vahingon kärsijä voi hakea luvanhaltijalta korvausta ennakoimattomasta vahingosta tai toimenpiteitä niiden

poistamiseksi.

Lupapäätöksessä aluehallintovirasto määrää kaivoksen käsiteltyjen jätevesien purkupaikan alapuolisen Loukisen 300 metrin matkalta purkuputken suusta mitattuna vesiympäristölle vaarallisista ja haitallisista aineista annetun valtioneuvoston asetuksen (1022/2006) 6 b §:n tarkoittamaksi sekoittumisvyöhykkeeksi.

Sekoittumisvyöhykkeellä veden liukoinen nikkelpitoisuus saa ylittää, asetuksessa mainitulla tavalla määritettynä, asetuksessa nikkelille ja nikkeliyhdisteille säädetyn ympäristölaatunormin (AA-EQS ja MACEQS) ja luontaisen taustapitoisuuden summan.

Vesilain mukaisena ratkaisuna aluehallintovirasto on päätöksessä myöntänyt Agnico Eagle Finland Oy:lle vesitalousluvan Seurujoesta tapahtuvan vedenoton ja maanalaisen kaivoksen kuivanapitopumppauksen lisäämiseen sekä viemäriputken rakentamiseen Seurujoen, Kapsajoen ja Aattasenojan ali.

Päätöksessä on annettu määräyksiä mm. päästöistä, päästöraja-arvoista, päästöjen ehkäisemisestä ja rajoittamisesta sekä päästöpaikan sijainnista, toimista häiriö- ja muissa poikkeuksellisissa tilanteissa sekä toimista, joilla ehkäistään tai vähennetään ympäristön pilaantumista tai sen vaaraa. Lisäksi on annettu määräyksiä jätteiden käsittelystä ja säilyttämisestä sekä päästöjen ja toiminnan ja sen vaikutusten tarkkailusta.

Kittilän kunnan rakennus- ja ympäristölautakunta on antanut lukuisia lausuntoja hakemuksesta ja siihen liittyvistä asiakirjoista (RakYmplk 29.11.2018 § 165, RakYmplk 04.07.2019 § 90, RakYmplk 15.08.2019 § 93, RakYmplk 13.02.2020 § 23, RakYmplk 27.04.2020 § 56). Lausunnoissaan lautakunta on toistuvasti esittänyt, että purkuputken linjausta tulee muuttaa niin että purkupaikka tulee suoraan Ounasjokeen, mieluiten Ounasjoen rannalle rakennettavan sekoituskanavan kautta ja vesien puhdistusta on tehostettava niin, että haitallisia ympäristövaikutuksia ei esiinny. Lisäksi lautakunta on lausunnoissaan edellyttänyt kalojen liikkuminen ja vaeltamisen selvittämistä vastaanottavassa vesistössä ennen purkuputken käyttöönottoa.

Ympäristösihteeri:

Esitän, että lautakunta päättää valittaa päätöksestä PSAVI 67/2020 Vaasan hallinto-oikeuteen.

Valituksessa vaaditaan ensisijaisesti Vaasan hallinto-oikeutta kumoamaan muutoksenhaun kohteena olevan lupapäätöksen kokonaisuudessaan lainvastaisena.

Mikäli hallinto-oikeus katsoo, että päätöstä ei ole tarpeen kumota

kokonaisuudessaan, Kittilän kunnan ympäristönsuojeluviranomainen vaatii toissijaisesti Vaasan hallinto-oikeutta

1. kumoamaan muutoksenhaun kohteena olevan päätöksen täytäntöönpanoratkaisun kohdan ”Purkuputki voidaan ottaa käyttöön ja sen jälkeen tuotantoa laajentaa tätä päätöstä noudattaen muutoksen hausta huolimatta”. Perusteena vaatimukselle on ennakkoselvitysten puutteellisuus koskien mm. kalakantoja, kalojen liikkumista ja kalojen vaelluskäyttäytymistä sekä vastaanottavien vesistöjen tilan vaarantuminen ennen typenpoistolaitoksen valmistumista runsaan typpikuormituksen vuoksi.

2. muuttamaan eräitä lupamääräyksiä (mm. typen vuotuista kuormitusta koskeva enimmäismäärä LM23, selvitys kalojen liikkumisesta ja vaelluskäyttäytymisestä LM78, tarkkailun laajuus ja tiheys LM80, Sirkan-Könkään jakokunnalle maksettava vuotuinen korvaus LM87) sekä lisäämään uusia lupamääräyksiä (pohjasedimenttien haitta-ainepitoisuuksien tarkkailu sekä purkuputkilinjan puhdistamisesta aiheutuvien ympäristövaikutusten rajoittaminen). Vaatimusten perusteena on lupapäätöksen lainavastaisuus näiltä osin. Vaadituilla muutoksilla varmistetaan etteivät Loukisen ja Ounasjoen tila heikkene ja Kemijoen vesienhoitosuunnitelman (2016-2021) tavoitteet vaarannu pintavesien ja pohjavesien sekä vaelluskalakantojen osalta eikä toiminnasta aiheudu ympäristönsuojelulain 49 §:ssä määriteltyä kiellettyä seurausta, haittaa, rasisitusta tai niiden vaaraa tai vedenhankinnan vaarantumista.

Esitys saattaa joiltakin osin muuttua/täydentyä kokoukseen mennessä.

Valitus tuodaan kokoukseen.

Päätös:

Inkeri Yritys esitti, että purkupaikka ei saa olla suoraan Ounasjokeen eikä Ounasjoen sivujokiin, sillä Ounasjoki kuuluu Naturaan ja on erityislailla suojeltu joki. Lisäksi purkuputki on rakennettu ennen lupapäätöstä ja vesilain mukaiset luvat puuttuvat. Asianmukaiset puhdistuslaitokset puuttuvat ja seuranta on puutteellista. Esitystä ei kannatettu.

Hyväksyttiin liitteenä oleva valitusasiakirja, johon ympäristösihteeri laatii liitteeksi jälkikäteen toimitettavan selvityksen jokitaimenen ja harjuksen liikkumisesta ja vaelluskäyttäytymisestä.

Inkeri Yritys jätti päätöksestä eriävän mielipiteen esityksensä perustuen.
